

kormányban, és a régiót irányítja. A vaskohászat válságára számos sztrájkkal válaszoltak a munkások, s úgy tűnt, hogy ezzel a gazdaság liberalizációjával is szembemennek.

A Szocialista Párt Belgium valamennyi közéleti színterén jelen van: a regionálison, a föderatívon, és a helyhatóságain, kivétel a vallon főváros: Namur. A választók egy negyede tagja az SzP-nek. A helységek közel egyötödét többségi szocialista vezetés kormányozza.

Egy liberális alternatíva egyre valószínűbb, ez Jean Faniel, a CRISP (*Centre de recherche et d'information socio-politiques*) politológusának véleménye.

Franciaság és belgaság között

Artico, Alfonso: Entre francité et belgitude. = uo. IV. p.

(A szerző Liège-i újságíró.)

Jacques Sojcher, belga frankofón író meghatározása szerint a kultúra egy csoport számára lehetővé teszi, hogy összekeverjen mindenféle áramlatot, ami egy alaktalan és instabil öntőformán keresztülhalad. Valamint a társadalom arra méltó férfi és női tagjai számára a szükséges szellemi nyitást megadja ahhoz, hogy állampolgárokka váljanak. Vallóniában, Észak-Európa valamennyi útja keresztezi egymást, még mindig élő folklórral találkozunk, s a legkülönbözőbb áramlatokhoz tartozó művészek alkotnak itt.

A vallon történelem tele van paradoxonokkal. 1831 óta a flamandok hangot adnak öntudatuknak, míg a vallonok az iparral foglalatostkodnak. Majd fordul a helyzet, s 1837-ben megfogalmazódik a vágy a maradék Belgiumnak, vagyis a vallon kultúrájának a kifejezésére. Így jön létre a Franz Hellens által szervezett „*Hétfői csoport*” manifesztuma, ekkortól beszélnek a „*hétfőistákról*”. Jóval később fogalmazza meg ellenpontként Pierre Mertens, író, és Claude Javaux szociológus a „*belgitude*”-fogalmát. S míg a vallon alkotók sokáig küzdöttek *lundizmus* és *belgitude* között, addig Flandriában egyre erősebbé vált az önazonosság követelése.

A frankofón kultúra támogatása a gyenge pont. A *La Communauté française de Belgique*, amely politikai közösség, a francianyelvű belgák szolgálatára működik. Tevékenységi körébe tartozik az oktatás, a kultúra, a sport, az ifjúság és az egészségügy kérdései. Parlamentje és kormánya van. Mégis, úgy tűnik, kizárólag gazdasági kérdésnek tekintik Vallonia meg erősödését.

A frankofon kultúrát azonban meglehetősen egyoldalúan, szinte csak Brüsszelben támogatják anyagilag, talán a nagyvárosok közül még Liège-

ge-ben, és Charleroiban egy kevésbé. Pedig a jó kezdeményezések nem hiányoznak (pl. *Zénobe-bizottság*), de az „ők” és a „mi” korszakában, vagyis a bizonytalan jelenben, valamennyi hosszú távú terv elakad a politikusok üzleti tárgyalásain. Remélhetőleg a politikában is új megoldások látnak napvilágot...

Kakasy Judit

A palesztinok libanoni befogadásának dinamikája politikai szempontból

Siklawi, Rami: The Dynamics of Palestinian Political Endurance in Lebanon = Middle East Journal, 2010. ősz, 64. vol. 4. no. 597-611. p.

A palesztinok libanoni jelenléte már az 1948-as háború vége óta heves vitákat kiváltó téma. A palesztin kérdés körüli fejlemények jelentős befolyáshoz juttatták a palesztinokat Libanonban, ami szorosan kötődik a palesztinok katonai aktivitásához az 1960-as években. Siklawi írása a palesztinok libanoni jelenlétének problémáját elemzi, vizsgálja a népcsoport helyzetét a libanoni polgárháború (1975-1990) előtt, alatt és után, és értékeli a népcsoport jövőbeli kilátásait az országban. A vizsgált témák között szerepel, hogy a libanoni palesztin kisebbség milyen mértékben felelős a polgárháború okaiért és következményeiért; hogy a libanoni kormány intézkedései fokozzák-e a libanoni-palesztin ellentéteket; valamint, hogy továbbra is szükség van-e a palesztinok katonai készütségére. Siklawi a libanoni palesztin menekültkérdés szélesebb értelemben vett jelentőségét is vizsgálja.

Az Izrael 1948-as létrejötté miatt kialakult nagy palesztin kivándorlás során körülbelül hétszázötvenezer palesztin kényszerült elhagyni városát, faluját Palesztinában, és külföldre költözni. Közülük megközelítőleg százezren indultak észak felé, a libanoni határon át. Ezek az emberek és leszármazottaik adják mára a libanoni palesztin menekülttáborok lakosságát. Menekülésük oka az izraeli hadsereg (és elődei) által végzett etnikai tisztogatás volt. Siklawi fontosnak tartja megjegyezni, hogy Dél-Libanon lakói mélyen átérezték a palesztin tragédiát, sokaknak segítettek a menekülők közül, és menedéket nyújtottak nekik.

A palesztin bevándorlókat Libanon vallási és társadalmi hovatartozás alapján csoportosította: a középosztály (a városi lakosság) szabadon letelepedhetett Libanonban, és a többi menekülthöz képest könnyebben megkaphatott bizonyos polgárjogokat, egyszerűbben juthatott munkához.

A középosztálybeli, muszlim vallású palesztinok, libanoni ügyvédeket lefizetve, állampolgárságot szerezhettek, míg a szegényebb palesztin rétegek előtt ez a lehetőség is zárva maradt. A menekültek többsége a libanoni kormány által számukra kijelölt területeken élhetett, melyeken később a menekülttáborokat kialakították. A táborok jellemzően nagyobb libanoni városok közelében, mezőgazdasági és ipari területeken épültek fel. A helyi gyárak többsége kétségkívül hasznot is húzott a palesztinok szorult helyzetéből, abból, hogy a szegénység-sújtotta emberek kénytelenek voltak a legkülönbözőbb körülményeket és nehézségeket elviselni. Számos palesztin a menekülés előtt földeken dolgozott, közülük sok Libanonba érkezve is a mezőgazdaságban helyezkedett el, locsolta az ültetvényeket, aratott és szüretelt, narancsot szedett, a helyieknél sokkal alacsonyabb jövedelemért. A közszférában való elhelyezkedés ugyanakkor elérhetetlen maradt a palesztinok számára, mert ezen a területen a libanoni gazdaság munkaerő-igényén és a személyes kapcsolatokon múlt a munkaengedély.

A Palesztin Felszabadítási Szervezet (Palestine Liberation Organization) 1964-es megjelenése fordulópontot jelentett a palesztinok, a palesztin diaszpóra és annak növekvő libanoni befolyása szempontjából. A palesztinok hivatalos képviselőjévé váló PFSz fontos szerepet játszott a palesztin diaszpóra öntudatának építésében. Politikai szerepe ellátása mellett a szervezet katonai egységeket is felállított az Izrael elleni védekezés érdekében, és ezzel új fejezetet nyitott a palesztin-izraeli konfliktus történetében. A palesztin katonai egységek jelenléte Libanonban hamar feszültségekhez vezetett a fida'iyin (palesztin milicisták) és a libanoni hadsereg között. A feszültség 1969 áprilisától nyílt összetűzésekbe torkollott, melyeknek csak az 1969. november 3-i kairói egyezmény vetett véget.

A libanoni kormány részéről Emile al-Bustani tábornok által, a PFSz részéről pedig Jasszer Arafat által aláírt kairói egyezmény újragondolta a libanoni menekültek körülményeit szabályozó rendelkezéseket. Főbb pontjai közé tartozott, hogy biztosították a Libanonban élő palesztinok számára a munkához, a letelepedéshez és a szabad költözéshez való jogot; hogy a menekültek helyi közösségeket szervezhettek; hogy a táborokon belül katonai pontokat állíthattak fel; hogy biztosítottá vált számukra a fegyveres küzdelem lehetősége (Izrael ellen) Libanon határain belül is, és hogy bizonyos bebörtönzött palesztin személyeket szabadon engedett a kormány, valamint visszaadta a lefoglalt fegyvereket.

A libanoni polgárháború kitörése azonban megváltoztatta a palesztinok és a libanoni kormány közötti konfliktus jellegét. A háború komolyan veszélyeztette a palesztin közösség fennmaradását, és a kelet-bejrúti palesztin menekülttáborok eleste is azt jelezte, hogy a palesztin ellenállás elvesztette a csatát. A palesztin politikai életet belülről a korrupció bomlasz-

totta, még akkor is, amikor a PFSz befolyása csökkenni kezdett az 1982-es izraeli invázió kezdetén. A palesztinok libanoni vereségének elsősorú oka a palesztin hatóságok belső megosztottsága lett, illetve a vezetésért és hatalomért folytatott elkeseredett küzdelem. A PFSz Libanonból történő kizárásával a palesztinok végleg elvesztettek minden reményt arra, hogy egy Izraellel szomszédos arab országból küzdhetnek az izraeliek ellen. A libanoni képviselőház végül 1987. május 21-én egyoldalúan felmondta a kairói egyezményt, a libanoni palesztinok helyzetét visszaállítva az 1969 előtti állapotra.

A libanoni palesztin menekültek tehát képesek voltak eltöröltetni a táborokon belül a szabadságukat korlátozó igazságtalan libanoni törvényeket (ld. kairói egyezmény), sőt, helyzetüket katonai jelenléttel is megerősítették, mindez azonban a libanoni polgárháború alatt semmivé lett. 2010. augusztus 17-én új törvényt fogadott el a libanoni parlament a palesztin menekültek állampolgári jogait illetően. Ennek értelmében a libanoni palesztinok ingyen kaphatnak munkavállalási engedélyt, a nyugdíjrendszer részévé válhatnak, és követelésekkel állhatnak elő munkahelyi balesetek esetén. Kérdés azonban, hogy a gyakorlatban ez hogyan fog működni, hogy hány palesztint fognak ezután foglalkoztatni. Siklawi úgy gondolja, sok menekült számára az új törvény sem jelent majd kiutat a nyomorúságos körülmények közül.

Décsi Tímea